

GEZAMENLIJKE OVEREENKOMST EN AFZONDERLIJKE AANKLACHT. — Het Kammergericht te Berlijn heeft den 6den Juli 1916 een belangwekkende uitspraak gedaan. Twee artsen, aan een ziekenfonds verbonden door middel van een overeenkomst tusschen het ziekenfonds en de vertegenwoordigers der artsen, achtten zich verongelijkt, doordat het ziekenfonds hun de ziekenfondspraktijk had ontnomen. Het Kammergericht achtte de klacht der artsen ontvankelijk, omdat het van oordeel was, dat ieder der bij een gezamenlijke overeenkomst betrokken artsen zelfstandig contractant tegenover het ziekenfonds is (*Zeitschr. f. ärztl. Fortb.* 1 Mei 1918).

ZIEKTEVERZEKERING VOOR DE BEAMBTENKLASSE. — De bond van Duitse vereenigingen van beampten, die een half miljoen personen vertegenwoordigt, heeft zijn bestuur opgedragen, de vorming van een *toelage-kas voor onkosten bij ziekten* voortebereiden. Alle beampten en onderwijzers zouden daaruit verkrijgen een vergoeding van ongeveer twee derden der gemaakte onkosten. Eén derde, en ten minste 20 mark, zouden zij zelf moeten betalen. Wenschelijk wordt geacht, dat alle beampten en onderwijzers verplicht worden, tot de kas toe te treden. Rijk, staat en gemeente zouden de dragers der verzekering moeten zijn. De *Münch. med. Wochenschr.* n°. 18 acht dezen vorm van verzekering beter dan de verzekering van geneeskundige hulp naar het voorbeeld der arbeidersziekteverzekering. Toch vreest zij ook hiervan een nieuwe ernstige inbreuk op de vrije verhouding tusschen geneesheer en zieke.

VEREENIGING VAN ZIEKTEVERZEKERINGSCOMMISSIES IN ENGELAND. — Tot nu toe heeft het in Engeland ontbroken aan een lichaam, dat alle aan de ziekteverzekering deelnemende artsen vereenigt. De British Medical Association omvat niet alle artsen; evenmin de in den vorm eener vakvereeniging (trade-union) ingerichte Panel Medico-Political Union. De Panel Committees vertegenwoordigen plaatselijk al de ziekteverzekeringsartsen, en nu heeft zich een Association of Panel Committees gevormd, ter behartiging van alle gemeenschappelijke belangen. Deze association streeft ernaar, alle committees metertijd te vereenigen (*Lancet*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE TECHNIEK DER TONSILLECTOMIE.

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van prof. BURGER zou ik het volgende willen mededeelen. Het verkorte overzichtje in de eerste alinea geeft aanleiding tot verkeerd begripen. Men moet er aan toevoegen, wil het juist zijn, dat wat sub 1 staat, van mij is overgenomen; sub 2 van MÜLLER en mij; sub 3 van MÜLLER en sub 4 van MÜLLER en mij.

Op bldz. 1156 heb ik niet beschreven „de algemeen gebruikelijke methode”, doch „de operatie komt in het algemeen hierop neer”, wat, dunkt mij, elkaar niet dekt. De z.g.n. zonderlinge beschrijving is enkel een weergeven van algemeene lijnen, die men in elke operatie terugvindt; alleen techniek, instrumentarium en aanwijzing tot de operatie verschillen. Dat men vaak niet een bepaalde laag, en wel de goede, houdt, dus vlak tegen de kapsel, hangt vooral af van het leggen der eerste snede en verder van de gebruikte instrumenten: snijdende en puntige (raspatorium van STOLTE) zijn te verwerpen. Dit laatste is als raspatorium foutief.

Prof. BURGER valt over het woord „schijnt” bij mijn aanhaling uit het opstel van MÜLLER, over het blootliggen van den m. constrictor. Ik had mij stelliger moeten uitdrukken, want inderdaad moet dit ook het geval zijn, wanneer spierbundels met de kapsel vergroeid zijn (bldz. 1154). Dit komt in een zeker aantal gevallen voor, doch spreekt niet „van zelf”. Met prof. BURGER kan ik het niet eens zijn over het werken in het bewuste bindweefsel; evenmin dat de amandel in haar kapsel wordt uitgenomen.

Wat de toepassing van de allereenvoudigste regelen der heekunst betreft, kan prof. BURGER over MÜLLER en mij gerust zijn. Op bldz. 1157 heb ik iets gezegd

over „hoophoneeren”. Zie ook de volgende alinea. Wat mij zelf aangaat, heb ik iets gezegd over het opzijde houden van amandel en bogen in den loop der operatie. Het halfstomp doorscheuren van slijmvlies slaat zeker niet op het verbindingen doorsnijden met een sikkelmesje?

Utrecht, 9 Mei 1918.

I. J. VAN DEN HELM.

OVER DE GESCHIEDENIS DER GENEESKUNDE IN NEDERLAND.

Voor de bestrijding van mijn artikel ben ik collega DE FEIJFER oprecht erkentelijk, omdat het mij schijnt, dat wij aldus een schrede verder komen. Uit zijn betoog lees ik, dat wij het er over eens zijn, dat klagen over te geringe belangstelling nooit heeft gebaat en ook in de toekomst niet baten zal, omdat die belangstelling een zaak is van aanleg. Deze overeenstemming verheugt mij, want dat er dikwijls is geklaagd, en soms op bittere wijze, kan bezwaarlijk worden ontkend, terwijl alleen overwegingen, als zooveen genoemd, daaraan een einde zullen kunnen maken, in het belang van iedereen.

Maar verder gaande blijven wij van meening verschillen. Hij wenscht de zaak streng te beperken tot de studie van den gang der geneeskundige wetenschap. Die geschiedenis gaat hem bovenal, het moge dan den collega's belang inboezemen ja of neen, en hij waarschuwt, dat de rest niet zal meevallen ¹⁾. Daarentegen schijnt het mij, dat, hoe mooi de geschiedenis onzer wetenschap moge wezen, deze alleen toch niet genoeg is. Zij zou m. i. meer moeten omvatten, in welk grooter geheel de geschiedenis der wetenschap zelf de kern zou uitmaken, maar omgeven door al datgene, wat ons zeker evenveel belang mag inboezemen: de maatschappelijke omstandigheden, de personen in onze groote en kleine voorgangers, en al het algemeen-menschelijke, dat immers op de wijze, waarop wij de wetenschap toepassen, van zoo grooten invloed is, ja haar geheel doordringt.

Dit is de opvatting, waarvoor ik een lans brak en waarvoor ik zeer hoop, dat ook meer bekwamen dan ik zullen blijken te gevoelen. Dat de laatst besproken richting zeker zou kunnen rekenen op veel meer belangstelling onder de artsen, schijnt mij een groote aantrekkelijkheid. Verre van die belangstelling te willen laten voor wat zij is, zou ik aanraden te trachten die te verwerven, in de vaste overtuiging, dat dit geen streven zou zijn van lagere orde, ook al zal een andere richting, van haar standpunt even terecht, dat geheel als bijzaak beschouwen. Voor de rest denke men vooral niet, dat beide richtingen onvereinigbaar zouden zijn. Wie daaromtrent in het onzekere mocht zijn, leze de kleinere geschiedkundige opstellen van FRUIN. Welk een scherpe wetenschappelijke deductie, maar tegelijk welk een mooie taal en welk een boeiende schildering van omstandigheden en karakters. Er zijn heel grooten, die beide richtingen wel degelijk in zich vereenigen. Bij de kleinere en kleine Goden zal men dat niet moeten zoeken, en ik geloof dan ook, dat onder de geneeskundigen de meening, dat wie boeiend en schilderend schrijft niet streng wetenschappelijk is, en dat wie streng wetenschappelijk werkt op droge wijze zijn verslag doet, voor de geschiedenis der geneeskunde in hoofdzaak wel waar zal zijn. Maar daarmee is natuurlijk volstrekt niet gezegd, dat hetgeen in één persoon niet is te vinden, niet te verkrijgen zou zijn door samenwerking van verscheidene menschen. En samenwerking zal men altijd krijgen in dezen, hetzij dan met of tegen de bedoeling. Want waar zouden wij nu de kennis van de geschiedenis van de wetenschap zelf beter kunnen zoeken dan, behalve bij de bronnen zelf, in de verdienstelijke studies, door collega DE FEIJFER en anderen daarover in het licht gegeven? Maar ver daarboven te verkiezen zou zijn een bewust bedoelde en gezochte samenwerking, waartoe een discussie als deze misschien zelfs iets zou kunnen bijdragen.

Middelburg, Mei 1918.

D. SCHOUTE.

¹⁾ Behalve het „kleinzielig gekibbel” en den „broodnijd”, door DE FEIJFER genoemd, zullen wij ook ontmoeten hetgeen verheft: standvastigheid, moreelen moed, offervaardigheid.